

Omdømme

Deltakerne skal vurdere hvordan offentlig tilgjengelig informasjon er med på å påvirke andres mening om dem. De skal identifisere publikum for forskjellige typer kommunikasjon på nettet, vurdere hvilken informasjon de ønsker skal vises når noen søker på navnet deres, og lære om ulike måter de kan reagere på Internett-innhold om dem som de ikke liker.

Materiell

Hva bør du gjøre? Utdelingsark

Hvem kjenner til hemmelighetene dine?

Del 1

Fortell elevene dine

Har du en hemmelighet om deg selv? Tenk på denne hemmeligheten. Du trenger ikke å dele hemmeligheten med noen eller skrive den ned.

Svar nå på disse spørsmålene i hodet ditt – ikke si svarene høyt eller skriv dem ned:

1. Hvor mange personer i dette rommet vet om hemmeligheten?
2. Hvor mange personer i nabolaget ditt vet om hemmeligheten?
3. Hvor mange personer som du aldri har møtt ansikt til ansikt, vet om hemmeligheten?

Tenk deg at du måtte skrive ned hemmeligheten på et ark og en tilfeldig person i denne gruppen skulle lese den. Her er noen flere spørsmål – og igjen, svar på dem bare i hodet ditt, ikke høyt eller skriftlig. Når det har gått en uke:

1. Hvor mange personer i dette rommet ville nå ha visst om hemmeligheten?
2. Hvor mange personer i nabolaget ditt ville nå ha visst om hemmeligheten?
3. Hvor mange personer som du aldri har møtt ansikt til ansikt, ville nå ha visst om hemmeligheten?

Del 2

Fortell elevene dine

Du må se for deg personer som sannsynligvis vil kunne se en hemmelighet eller annen informasjon om deg, som «publikum» for den informasjonen.

Å ha en bedre følelse av hvem som er publikum, kan gjøre det enklere for deg å bestemme hva slags informasjon du føler deg komfortabel med å dele, og hva du ikke vil dele med andre. Et publikum består av en person eller en gruppe personer som har tilgang til en bestemt opplysning.

Med dagens nye teknologier kan publikummet vokse svært raskt. På grunn av dette potensialet for rask publikumsvekst er det vanskelig – om ikke umulig – for deg å kjenne eller begrense publikummet for informasjonen din og aktivitetene dine på

nettet. Samtidig som det er flott at publikummet kan vokse raskt når du ønsker å dele arbeidet ditt med mange mennesker, er det ikke bra når dette skjer med informasjon du ønsker å holde privat.

Dessverre er privat informasjon, og særlig pinlig informasjon, ofte spennende for folk når de ser den. Så når denne typen informasjon er tilgjengelig ute på nettet, kan det være veldig utfordrende å kontrollere hvem som ser dette innholdet.

Når du deler informasjon på nettet (selv om du bare gjør det direkte med én person, som for eksempel i en tekstmelding eller en annen privatmelding), bør du være forberedt på muligheten for at den kan spre seg langt utover det publikummet du hadde tenkt å nå.

Del 3

Spør elevene dine

Når du publiserer en statusoppdatering, et bilde eller annen informasjon på sosiale medier – hvem er det tiltenkte publikummet ditt?

Er det avhengig av sosiale medier-plattformen? Eller sammenhengen?

Fortell elevene dine

Det avhenger av personverninnstillingene dine, så vel som hvilken sosiale medier-plattform du velger, men publikum kan inneholde bare nære venner / følgere / kontakter, eller være så bredt at det inkluderer alle som bruker den aktuelle sosiale medier-plattformen, eller alle som søker etter deg på nettet. Men uansett hvem publikummet er, kan informasjonen kopieres og legges ut et annet sted. Noen kan ta et bilde/skjerm bilde av innholdet, eller informasjon kan deles gjennom samtaler ansikt-til-ansikt eller via nettsamtaler.

Spør elevene dine

Hvem er publikummet ditt når du legger til innhold på sosiale medier?

Hvem er det tiltenkte publikummet ditt når du for eksempel publiserer noe på andres Facebook-tidslinje, eller når du legger til innhold på noen andres sosiale medier-konto (for eksempel ved å kommentere et av bildene deres eller tagge dem i et innlegg eller bilde)?

Fortell elevene dine

Det vil avhenge av både dine og deres personverninnstillinger, men ofte vil innholdet være synlig for deres venner/følgere/kontakter, som vil inkludere personer du ikke kjenner – dette kan inkludere familiemedlemmer eller administratorer eller lærere på skolen deres.

Spør elevene dine

Når du sender en melding (for eksempel tekst, e-post, private meldinger / direktemeldinger på sosiale medier), hvem er det tiltenkte publikummet?

Fortell elevene dine

Publikummet er personen du sender den til, men vær forsiktig – andre kan også se den.

Spør elevene dine

Hvordan kan meldingen din nå andre enn personen du sendte den til? [Mulige måter inkluderer gjennom bilder/skjermbilder, videresending og personlig deling via telefon.]

I hvilke tilfeller kan det være nyttig å nå et større publikum? [Mulige eksempler er å ønske å spre et budskap til et stort publikum, mobilisere folk, øke bevissthet.]

I hvilke tilfeller kan det å nå et større publikum enn det som var tiltenkt, være problematisk? [Deling utover det tiltenkte publikummet kan få deg i vanskeligheter, forårsake forlegenhet, skade omdømme.]

I hvilke situasjoner kan det være viktig å opprettholde et godt omdømme på nettet? [Mulige eksempler er i sammenheng med søknader til skole/høyskole/universitet, jobbsøknader, og skaffe nye venner.]

Forsk på omdømmet ditt

Del 1

Klasseaktivitet

Velg en offentlig person (for eksempel innenfor musikk og/eller film [film/TV], eller en politiker eller bedriftsleder) som er kjent for deltakerne. Søk opp navnet på en nettbasert søkemotor, og undersøk informasjonen som fremkommer, sammen med deltakerne (vis søkeresultatene på en skjerm). Undersøk også den offentlige personens tilstedeværelse i sosiale medier. Etter å ha brukt noen få minutter på å utforske, spør to deltakere om å utføre et hypotetisk samspill mellom den offentlige personen og en tilhenger.

Spør elevene dine

Hvordan opplever _____ å møte noen som har masse informasjon om dem?

Hvordan ville vedkommende føle seg hvis denne informasjonen var feilaktig?

Hvor mange personer har tilgang til denne informasjonen om _____?

Hvordan kan _____ kontrollere hva slags informasjon om vedkommende som er tilgjengelig på nettet?

Del 2

Fortell elevene dine

Folk du møter, kan bruke søkemotorer for å få mer informasjon om deg. Hva de finner, bra eller dårlig, kommer til å påvirke hva de tenker om deg. Hvis du vil ha kontroll over hvordan de oppfatter deg, er det viktig for deg å vite hvilken informasjon de sannsynligvis kan se.

Disse personene inkluderer fremtidige arbeidsgivere og opptaksansvarlige ved skole/høyskole/universitet. De opptaksansvarlige trenger ikke å informere søkere om de har eller ikke har søkt på dem på nettet og/eller brukt informasjonen de finner på nettet, i forbindelse med opptaket.

Del 3

Klasseaktivitet

Organiser deltakerne i par.

Fortell elevene dine

Utfør en idemyldring om tre ting du ønsker skal dukke opp når noen søker på navnet ditt på Google eller andre steder på nettet. Hvor sannsynlig tror du det er at disse tingene faktisk vil vises i søkeresultatene?

Del med partneren din.

Spør elevene dine

Hva har du og partneren din funnet ut?

Rekk hånden i været hvis du har googlet navnet ditt eller søkt på navnet ditt på nettet. Hva så du? Hvilke bilder fant du? Fant du informasjon om deg selv, eller finnes det andre mennesker i verden med det samme navnet som deg?

1. Hvis de har vanlige navn, ber du deltakerne om å legge til en opplysning i søket sitt, for eksempel hjemstedet sitt eller navnet på skolen sin.

Du kan også be deltakerne om å google seg selv / søke på navnet sitt på nettet under denne aktiviteten hvis dere har tilgang på datamaskiner eller mobilenheter med Internett-tilgang.

Spør elevene dine

Når dere googler navnet deres / søker på navnet deres på nettet, kan dere stille dere selv disse tre spørsmålene:

1. Hva er noen av de første resultatene?
2. Er du komfortabel med denne informasjonen?
3. Hva forteller de andre resultatene om hvem du er som person? Som student? Som ansatt?

Hvilket inntrykk kan noen som ikke kjenner deg, få når de ser disse resultatene? Hvilket inntrykk kan de ha fått hvis de klikket på og leste informasjonen i de første resultatene?

Reagere på sammensatt informasjon

Del 1

Klasseaktivitet

Del ut Hva bør du gjøre?: utdelingsark til deltakere. Organiser deltakerne i par. Be deltakerne om å diskutere scenarioene på arket og komme med to strategier/løsninger for hvert scenario, samt å tenke på de potensielle konsekvensene av handlingene sine. Gi dem 15 minutter til å gjøre dette på.

Spør elevene dine

Hva bør du gjøre når noen publiserer innhold om deg som du ikke liker og/eller finner upassende i den aktuelle sammenhengen?

Hva bør du tenke på før du publiserer innhold om andre?

Reagere på negativ informasjon

Del 1

Spør elevene dine

Hvis du finner negativ informasjon om deg selv når du søker etter navnet ditt på nettet (for eksempel gjennom en søkemotor eller på sosiale medier), kan du gjøre noe med dette?

Hva er eksempler på innhold du kanskje ikke vil at andre skal se?

Del 2

Fortell elevene dine

Det finnes forskjellige måter å reagere på hvis du støter på innhold på nettet om deg selv som du ikke liker, avhengig av blant annet sammenhengen det står i, og typen informasjon.

En måte å angripe det på er å fremme motargumenter, noe som kan bety å trekke oppmerksomhet / større synlighet til positive historier om deg selv ved å skape og administrere innhold som setter deg i et positivt lys. Du kan for eksempel gjøre dette ved å bli aktiv på sosiale medier, starte en blogg eller registrere et nettsted under ditt eget navn.

En annen tilnærming kan være ulike tiltak for å få fjernet det negative innholdet. For eksempel:

1. Hvis du ser innhold du ikke liker (f.eks. et bilde av deg), kan du prøve å ta direkte kontakt med personen som publiserte det (spesielt i sosiale medie- og/eller meldingsapper), for å be vedkommende om å fjerne innholdet.
2. Mange plattformer har også et grensesnitt hvor du kan flagge informasjon som du synes er irriterende eller uinteressant; innhold (f.eks. bilder, videoer, tekstbaserte innlegg) som fremstiller deg i et negativt / lite flatterende lys; som ikke bør være på plattformen (som f.eks. virker støtende eller er voldelig eller forbudt); som ser ut til å være en svindel. Innholdet blir deretter kontrollert av plattformen i henhold til betingelsene og standardene for fellesskapet.
3. I noen tilfeller kan du benytte rettsmidler og for eksempel anlegge en sak i en domstol, avhengig av jurisdiksjon og gjeldende lov (for eksempel ved noen tilfeller av krenkelse av personvern eller falske utsagn som skader noens omdømme).
4. Noen land har spesifikke lover som krever at plattformer skal fjerne visse typer

ulovlig innhold etter å ha blitt varslet (for eksempel Network Enforcement Act i Tyskland).

5. Vær også oppmerksom på at noen ganger kan forsøk på å stanse/fjerne/korrigere innhold utilsiktet gi større oppmerksomhet om det.

Del 3

Fortell elevene dine

I tillegg har personer som bor i EU, en lovbestemt «rett til sletting», også kjent som «retten til å bli glemt» (denne retten gjelder også når de reiser eller bor utenfor EU). I henhold til denne rettigheten i EUs personvernforordning kan personer i EU be «behandlingsansvarlige» om å slette visse typer informasjon om dem. («Behandlingsansvarlige» er bedrifter, personer, offentlige etater og andre som tar beslutninger om hvordan informasjon om deg blir behandlet.)

Det er seks grunner til at personer i EU kan be om at informasjon om dem selv skal slettes. Hver av disse grunnene dekker en rekke forhold. For eksempel er en av grunnene til at en forespørsel om fjerning av informasjon kan fremsettes, at informasjonen ble innsamlet om et «barn» som senere bestemmer at risikoene ved å dele denne informasjonen er for stor. Den grunnen er veldig generell. Det er sannsynligvis utallige grunner til at en person som nå er tjuefem år, kan bestemme seg for å fjerne informasjon som ble delt da vedkommende var seksten!

Det er også viktige begrensninger i retten til å slette. Det er fem grunner til at en forespørsel om sletting kan bli nektet. Akkurat som med grunnene til å be om sletting er grunnene til å nekte brede, og dekker mange typer situasjoner. Vi skal snakke mer om en viktig grunn til å nekte – for å beskytte ytringsfriheten – om noen få minutter.

Personvernforordningen trådte i kraft 25. mai 2018. Jo mer tid som går etter at personvernforordningen trådte i kraft, jo mer kommer vi til å lære om hvordan folk i EU bruker retten sin til å slette, og hvordan bedrifter, myndigheter og andre reagerer.

Oppgave

Del én

Oppgave

Alternativ 1, for deltakere i alderen 13–15 år:

Fortell elevene dine

Nå som vi har snakket om hvordan offentlig tilgjengelig elektronisk informasjon bidrar til å forme meninger om andre mennesker, la oss bruke det du nettopp har lært.

Den neste halvtimen skal dere hver for dere gjøre følgende:

1. Velg en offentlig person (for eksempel innenfor musikk og/eller film [film/TV], eller en politiker eller bedriftsleder).
2. Søk etter offentlig tilgjengelig informasjon om denne personen på nettet, og forklar kort hvordan denne informasjonen har bidratt til at du har dannet deg en mening om denne personen.
3. Hvis du kunne gitt denne personen fire anbefalinger om hvordan innhold om vedkommende kan gjøres tilgjengelig på nettet på andre måter (f.eks. ved å endre personverninnstillinger, endre publikum, endre essensen av innholdet) og/eller ikke gjøres tilgjengelig i det hele tatt (f.eks. slettes, fjernes) for å forbedre hvordan denne personen presenterer seg selv / oppfattes av andre på nettet, hvilke anbefalinger ville du gitt?

Alternativ 2, for deltakere i alderen 16–18 år:

Forestill deg at du bor i et land som ikke har «retten til å bli glemt». Kan du komme på 2–3 argumenter du kan bruke for å påvirke dette landet til å innføre denne retten? Finn også de 2–3 sterkeste potensielle motargumentene til dette.

Merk: Noen land gir borgere ytringsfrihet eller retten til å formidle meninger uten trussel om offentlige represalier eller sensur. Hvordan tror du at en «rett til å slette» eller «rett til å bli glemt» ville fungere i land som også har ytringsfrihet? EUs personvernforordning sier at «rett til å slette» ikke skal gjelde hvis fjerningen av informasjon vil hindre borgere i å «utøve retten til ytringsfrihet og informasjon». Kan du komme på en situasjon hvor en person vil ha sin personlige informasjon fjernet, mens en annen person vil hevde at fjerningen ville være i strid med den personens rettighet til ytringsfrihet (for eksempel kan en student skrive et blogginnlegg som inneholder lite flatterende informasjon om en lærer, og etter at studenten er gått ut av lærerens klasse, ønsker læreren at innlegget skal fjernes, fordi informasjonen

ikke lenger er relevant, men studenten påberoper seg ytringsfriheten for å kunne uttale seg offentlig om sine tidligere opplevelser under utdanningen)?

Gi deltakerne 30 minutter på å fullføre oppgaven.